

Қуръонда эътиқод асосларини ўрганамиз (Эллик дарс)

Муаллиф

Оятуллоҳ Носир Макорим Шийрозий

«Халқаро Илмий Тадқиқот» муассасасининг
таржимонлар ва муаллифлар гуруҳи

Al-Mustafo nomli xalqaro
tarjima va nashr etish markazi

Publisher's Forward

To begin and execute a research is like walking in the path of development and evolvement. When the seeds of the "questions" are planted, in the soil of the mind of the researcher, this phase initiates, and its end is culminated when the result and the outcome of knowledge and wisdom is gained.

Evidently, this end is a new chapter in itself, for growth, and announces beforehand this good news to humans. For the result of all those mental efforts will not only bring the blooming and flowering of talent and all kinds of Blessings to humans, but it also makes the mind of the researcher to ponder and shape new, more questions.

This will produce a great collection of growing plants and flowers for the seeking mind... Those "questions" are in fact, the seeds, which according to the necessities of Time and the strength of the researchers will grow and bloom by themselves. They will make Culture and Civilization to move forward.

In like manner, the increasing rate of transferring oneself from one place to another place and the decrease of the distances will make those seeds travel miles and miles, to faraway places, in order to install them inside the curious mind of other seekers. This will bring an amazing diversity and a novelty for another civilization...

It is true then, that the presence of knowledge and a good, capable management will help this project to develop itself and one has to admit indeed, that it has always played an important role...

Al-Mustafa International Publication and Translation Center, because of its global mission, and its special position among the Religious Schools and the colorful human diversity that it has developed inside itself, sees it as a moral duty to procure all the appropriate conditions for any research works, and takes its role in this matter, most seriously. To procure all kinds of necessary grounds, with an excellent management of all the existing possibilities and talents, and to care and protect all its researchers in religious fields; these are the most crucial responsibilities of the Department of Research in this International center.

We highly hope that by being attentive to all these autonomous scientific movements, and by fortifying all the existing motives, we shall be able to witness the blooming of the Religious Culture in every part of this wide world!

**Al-Mustafa International
Publication and Translation Center**

МУҲДАРИЖА

КИРИШ	7
-------	---

АЛЛОҲНИ ТАНИШ ҲАҚИДА ЎН ДАРС

1-ДАРС: Аллоҳни таниш учун изланиш	14
2-ДАРС: Аллоҳни танишнинг ҳаётимиздаги таъсири	17
3-ДАРС: Аллоҳни танишнинг ишончли икки йўли	21
4-ДАРС: Муҳим бир саволга жавоб	24
5-ДАРС: Муҳим бир воқеа	28
6-ДАРС: Аллоҳни танишнинг иккинчи йўли	31
7-ДАРС: Яратилишдаги тартиб-интизом намуналари	36
8-ДАРС: Кичкина бир қушчада бир олам мўъжиза	40
9-ДАРС: Ҳашарот ва гулларнинг ўзаро дўстлиги	44
10-ДАРС: Чексиз заррачалар олами	48
10 – ДАРСНИНГ ИЛОВАСИ: Аллоҳнинг сифатлари ҳақида	52

АЛЛОҲНИНГ АДОЛАТИ ҲАҚИДА ЎН ДАРС

1-ДАРС: Адолат нима?	60
2-ДАРС: Парвардигори оламнинг одиллига далиллар	66
3-ДАРС: Офат ва балоларнинг ҳикмати	71
4-ДАРС: Инсон ҳаётидаги мусибатлар ва кўнгилсиз ҳодисаларнинг ҳикмати	76
5-ДАРС: Яна офат-мусибатлар ҳикмати ҳақида	80
6-ДАРС: Жабр ва ихтиёр масаласи	85
7-ДАРС: Ирода ва ихтиёрга оид аниқ далил	90
8-ДАРС: «Ал-амру байнал амрайн» нима дегани?	94
9-ДАРС: Ҳидоят ва залолат Аллоҳнинг қўлида	100
10-ДАРС: Аллоҳнинг адолати ва доимий азоб	105

НУБУВВАТ-ПАЙҒАМБАРШУНОСЛИК ҲАҚИДА ЎН ДАРС

1- ДАРС: Илоҳий раҳбарларга бўлган эҳтиёжимиз _____	110
2- ДАРС: Қонун чиқаришда пайғамбарларга эҳтиёжимиз _____	116
3-ДАРС: Нимага пайғамбарлар маъсумдирлар? _____	122
4- ДАРС: Пайғамбарларни танишнинг энг яхши йўли _____	127
5-ДАРС: Ислом пайғамбарининг энг буюк мўъжизаси _____	133
6-ДАРС: Қуръон мўъжизасига яна бир назар _____	139
7-ДАРС: Қуръон ғояси _____	144
8-ДАРС: Қуръон ва бутунги илмий кашфиётлар! _____	150
9- ДАРС: Пайғамбаримизнинг ҳақ эканликларига яна бир ҳужжат _____	155
10- ДАРС: Ислом пайғамбари - Аллоҳ юборган пайғамбарларнинг сўнггиси _____	162

ИМОМШУНОСЛИК ҲАҚИДА ЎН ДАРС

1- ДАРС: Имомат мавзусида баҳслашиш қачондан бошланган? _____	172
2- ДАРС: Имом мавжудлигининг ҳикмати _____	178
3- ДАРС: Имомнинг махсус шароит ва сифатлари _____	184
4- ДАРС: Имом ким томонидан тайинланади? _____	190
5- ДАРС: Қуръон ва Имомат _____	199
6- ДАРС: Имомат Пайғамбаримиз суннатларида _____	210
7- ДАРС: Манзилат ва явмуд-дор ҳадислари _____	218
8- ДАРС: Сақалайн ва Нуҳ (а с) нинг кемаси ҳадислари _____	225
9- ДАРС: Ўн икки имом _____	231
10- ДАРС: Имом Маҳдий – ўн иккинчи имом ва оламнинг буюк ислохотчиси _____	241

МАОД – ҚАЙТА ТИРИЛИШ ҲАҚИДА ЎН ДАРС

1- ДАРС: Ўлим тугашми ё бошланиш? _____	254
2- ДАРС: Маодга ишонмоқ ҳаётга маъно бағишлайди _____	259
3- ДАРС: Қиёмат маҳкамасининг бир намунаси вужудимизда мавжуддир _____	265
4- ДАРС: Қайта тирилишнинг фитратдаги ўрни _____	270
5- ДАРС: Қиёмат адолат тарозисида _____	275
6- ДАРС: Қайта тирилишни шу дунёнинг ўзида бир неча маротаба кўрганмиз _____	280
7- ДАРС: Маод-қайта тирилиш ва яратилиш ҳикмати _____	285
8- ДАРС: Руҳнинг боқийлиги охират борлигидан далолатдир _____	290
9- ДАРС: Маод – жисмоний ва руҳий қайта тирилиш _____	297
10- ДАРС: Жаннат, дўзах ва амалларнинг тажассумланиши _____	304

КИРИШ

Бизни сўнги ҳақ ва комил дин бўлган Исломга бўйин эгиб, ҳидоят сари юзланиб, ҳақ йўлни танлашдек буюк тавфиққа шарафёб этган юксак парвардигоримиз Аллоҳ таолога беадад ҳамду санолар бўлсин ҳамда ул Зотнинг севикли бандаси ва энг сўнги элчиси бўлмиш сарвари олам Муҳаммад Расулulloҳ (*саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи васаллам*)га ва ул ҳазратнинг барча гуноҳ ва хатолардан йироқ бўлган маъсум, мутаҳҳар Аҳли-Байтларига ҳамда Пайғамбаримизнинг танланган хос саҳобаларига салавот ва дурудлар йўллаймиз.

Аҳли-Байт мазҳабига тобе бўлган мусулмонларнинг дунёқараши, таъбир жоиз бўлса, уларнинг борлиқ ва воқеликка нисбатан бўлган ғояси бошқа тоифадаги мусулмонлардан фарқланиб, улар диннинг қуйидаги асосига ёндашадилар:

1. Тавҳид (Аллоҳнинг ягоналиги ёхуд яккаҳудолик)
2. Аллоҳнинг одиллиги (Аллоҳ адолатли зотдир)
3. Нубувват (пайғамбарларга иймон)
4. Имомат (умматга раҳнамолик қилиш илоҳий мансабдир)
5. Маод (қиёмат ва қайта тирилишга ишонмоқ)

Аҳли-Байт мазҳабига бўйин этган мусулмонларнинг ақийдаси бўйича, юқорида зикр қилинган диннинг асослари ислом оламидаги эътиқоднинг негизини ташкил этиши шубҳасиздир. Шу боис, исломдаги бошқа мазҳабларнинг эътиқодида ўрин топган дин асосларидан фарқли равишда Аҳли-Байт мазҳабининг эътиқод мажмуида Аллоҳнинг одиллиги ва имомат ҳам ақоид асосларидан ҳисобланади.

Аллоҳнинг одиллиги хусусида, исломий мазҳаблар орасида ихтилоф мавжуддир. Ашоира (Абулҳасан Ал-Ашъарийнинг издошлари), Мўтазила ва Аҳли-Байт мазҳабига ёндашувчилар Аллоҳнинг одиллиги назариясига нисбатан билдирган фикр-мулоҳазаларига кўра икки йўналишни ташкил этадилар. Аллоҳнинг одиллиги назариясига ёндашган гуруҳ (Аҳли-Байт мазҳаби тарафдорлари ва Мўтазила) «адлия» номи билан танилганлар. Ушбу назарияга муҳолиф ўлароқ, Аллоҳнинг одиллигини ақлий далиллар билан исботлаш мумкин эмас, деган тушунчани кўтариб чиққан гуруҳ эса, «Ашоира» номини олган. Ашоиранинг эътиқоди бўйича, Аллоҳ ниманики тўғри ва яхши деб айтса, ўша нарса тўғри ва яхшидир ва ниманики нотўғри ва ёмон деб айтса, ўша нарса нотўғри ва ёмондир. Мисол қилиб айтганда; агар Аллоҳ иймонли тақводор шахсни жаҳаннамга равона айласа, бу иш яхши ва тўғри саналади ва агар-да иймон келтирмаган кофир ва мушрик кимсани жаннатга дохил этса, бу иш яхши ва тўғри экани шубҳасиздир. Ва ақл бу борада ҳеч қанақа ҳукм қила олмайди. Бироқ адлиялар эса, айтиб ўтилган ўринлар Аллоҳнинг адолатини йўққа чиқариб ақлнинг очиқ-ойдин ҳукмига қарши чиқишдан ўзга нарса эмас, деб ўз фикрларини билдирганлар. Бошқача айтганда; инсоннинг ақли айрим ерларда Аллоҳнинг одиллигини тушуниб етишга қодир.

Умуман олганда; адолатнинг маъноси ҳар бир нарсани ўз ўрнига қўйиш демақдир. Шунга биноан, Аллоҳ таолонинг ҳамма сифатлари; (субутия сифатлари назарда тутилган) Тангрининг адолатидан келиб чиққан. Масалан; Раззоқ (ризқдантирувчи) сифатини олиб қарасак, яратувчи Зот ўзи яратган махлуқотларнинг ризқини ҳам етказди ва бу Унинг адолатининг тақозосидир. Ёхуд солиҳ амаллар соҳиби мукофотланиши ва гуноҳлар эгаси эса азобланишга сазоворлиги; буларнинг барчаси ҳам, Аллоҳнинг адолатига мувофиқдир. Мухтасар қилиб айтганда; Аллоҳнинг ҳар бир тадбири, Унинг айни адолатидир. Шунинг учун, Аллоҳнинг адолат сифатига эга эканлиги илоҳий динда асос деб тан олинган. Бундан ташқари, адолатнинг асос қилиб олиниши ижтимоий ҳаётда одамларнинг ўзаро бўладиган алоқаларида ва бир-бирларига нисбатан кўрсатадиган муносибатларида таъсир қилувчи омил бўлиб қолиши муқаррардир.

Аҳли-Байт мазҳаби издошларининг ақидасига биноан, Расудуллох (*саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи васаллам*) умматни йўлбошчисиз ўз ҳолига ташлаб қўйиб, фоний ҳаётни тарк этмаганлар, балки умматга ҳидоят йўлини кўрсатувчи раҳбар тайинлаб, сўнгра боқий оламга риҳлат қилганлар. Умматга пешво, яъни имом тайин этиш Аллоҳ тарафидан бўлган амр эканлигида шак-шубҳа йўқдир. Шу боис, имомат ғоясига иймон келтириш ақоиднинг асосларидан бири ҳисобланади. Шунини ҳам айтиб ўтиш керакки, умматга раҳнамолик қилиш маъсумликни тақозо қилади.

Маъсумлик тушунчаси ҳақида қисқача маълумот берадиган бўлсак, шунини айтишимиз мумкинки, унинг луғавий маъноси ман этиш ва сақлашдир. Ақоидда эса маъсумлик ҳолатига эга бўлган шахс ҳар қандай саҳв-хато, гуноҳ ва руҳий нопокликдан йироқ, ва бошқа сўз билан айтганда, исмат ва маъсумлик; шариатда гуноҳ ҳисобланган барча амалардан узоқлашган ҳолда пок бўлиш демақдир. Умматга раҳнамолик ва пешволик қилиш каби юксак шарафга эга бўлмоқ унинг эгасидан маъсумликни талаб этиши, албатта, табиий ҳолдир.

Имомат ғоясига иймон келтирган мусулмон ҳеч вақт тушқунликка тушмайди, чунки, у биладики, ер юзи Аллоҳнинг ҳужжатидан хоҳ ошкор ҳолда кўзга кўринадиган ёки кўздан ғойиб бўлсин, холи бўлмайди. Ҳар замоннинг ўз пешвоси ва раҳнамоси бўлиб, умматга ўша замон талабига мувофиқ ҳидоятнинг ёрқин машғали бўлган ҳолда хизмат қилади. Биз ҳаёт кечираётган даврда бизни рушду ҳидоятга етаклайдиган имомимиз ва пешвоимиз ҳазрати Маҳдий (*Аллоҳ ул зотнинг зуҳурларини тезлаштирадир*) эканликлари шубҳасиздир.

Китобни таълим бериш услуби

Ислом таълимотларининг энг муҳим хусусияти инсонларни илоҳий қонун-қоидалар ва меъёрлар билан тарбияламоқдир. Бизнинг ушбу китобни таълиф этишдан мақсадимиз аниқ далиллар билан келтирилган холис исломий ақийдаларни ҳаммага, алаҳусус ёшларга етказмоқдан иборатдир. Токи, ҳозирги қалтис

шароитда мўмин биродарларимиз ва опа-сингилларимиз ўз эътиқодларини мустаҳкамлаб, ўз устларида ишлаб кучли иймон эгалари бўлсинлар ва уларнинг иймонлари юриш-туришларида ва амал-рафторларида намоён бўлиб, уларга нур таратиб турсин.

Ушбу китоб диққат, нафосат ва хос бир ташаббус билан битилган бўлиб, ислом ақоидининг асосларини қисқа муддат ичида ўрганмоқчи ёки дарс бермоқчи бўлган барча шахсларга қўл келади. Қўлингиздаги ушбу китоб беш қисмдан иборат бўлиб, қирқ йил чамаси Қум шаҳрининг илмий олигоҳларида ислом ақоидини таълиб беришда пешқадам ва илғор бўлиб келган оятуллоҳ Мақорим Шерозийнинг қаламлари билан таълиф этилган. Ушбу қўлланма ҳақиқатни изловчи барча инсонлар учун фойдали ва самаралидир.

Ушбу китобнинг дарсларини таълим берадиган устоз ва мураббийларнинг назарини қуйидаги муҳим масалаларга жалб этамиз:

1. Дарсларни тарихий шоҳидлар ва бутунги ҳаётдаги қизиқарли айний намуналар, мушоҳадалар билан бойитмоқ лозим.
2. Шогирд ва ўқувчиларнинг билимидан фойдаланиб, дарсларни хоҳ шахсий ёки гуруҳий шаклда бўлсин, савол-жавоб тариқасида ўзлаштирмоқ даркор.
3. Ҳар дарсга оид бўлган оятларни чиройли хат билан тахтага ёзсинлар, токи, шогирдлар оятларнинг таржимасини сўзма-сўз ўрганиб олсинлар ва шу билан биргаликда, уларнинг Қуръон билан танишиш савияси кучайсин. Агар улардан бир киши яхши оҳангда дарс оятларини тиловат қилса ва қолганлар унинг билан бирга такрорласа, янада яхшироқ бўлади.
4. Ҳар дарсни бир кунда таълим бермоқ шарт эмас, керак бўлганда, бир дарсни икки кунда таълим бериш мумкин.
5. Ҳар дарснинг ибораларида ингичка ва нозик фикрлар мавжуд, шу боис, устоз дарс беришдан олдин уни диққат билан ўқиб чиқмоғи лозим. Токи, дарсни мукамал тарзда бера олсин.
6. Ушбу қўлланманинг дарсларини яхши ўзлаштириб, саволларга яхши жавоб бера олган ҳамда дарс оятларини таржимаси билан ёдлай олган шогирдларни мукофотламоқ мақсадга мувофиқдир.

7. Айтиб ўтганимиздек, ушбу қўлланма ислом ақоидининг асосларини ўрганмоқчи бўлган барча инсонлар учун назарда тутилган. Шунинг учун, ҳамма бундан фойдалана олади.

Китоб ҳақидаги барча таклиф ва мулоҳазаларингизни қуйидаги почта манзилига ёзиб юборишингизни сўраймиз: info@najotkemasi.com